

عنوان مقاله:

مطالعه و تحلیل فرآیندهای زبانی در اقوال صوفیانه ابوالحسن خرقانی از دریچه نظام گذرایی «مطالعه موردی: نورالعلوم»

محل انتشار:

نهمین کنفرانس بین المللی مطالعات زبان، ادبیات، فرهنگ و تاریخ (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

فرزانه برومند - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی - دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران مرکزی

فرشته میلادی - دانش آموخته دکتری زبان و ادبیات فارسی - دانشگاه علامه طباطبائی

خلاصه مقاله:

کتاب «نورالعلوم» اثر ابوالحسن خرقانی در مرحله گذار از مکتب زهد به مکتب کشف و شهود و با تأکید بر ارتباط صوفیه و خداوند «در بستر مقام رجا» تدوین شده است. ابوالحسن خرقانی به مثابه سایر پیشوایان صوفیه با هدف تربیت غیرمستقیم مرید از سازوکارهای مختلفی بهره گرفته که در میان آنها فرآیندهای زبانی، ساختار نحوی جملات خبری و امری و روش های مختلف تأکید، نقش قابل توجهی در توصیف و بازنمایی تجربه های عرفانی و حالات عاطفی صوفیه دارند. در میان احوال عرفانی با توجه به ویژگی های تجارب ابوالحسن، «حیرت» برجسته ترین حالت عرفانی است که بر «تجربه گر» عارض می شود. در نتیجه غلبه این حال، حالات عاطفی مختلفی مانند «شادی»، «اندوه» و «ترس» بطور زودگذر بر تجربه گر مستولی می شود. حالت عرفانی «حیرت» عاملی تعیین کننده در شیوه بیان ابوالحسن است و باعث گذر تجربه گر از مرحله «طلب» به «فناء فی الله» می شود. بسامد بالای «فرآیندهای ذهنی» و «ملموس نبودن فضای تجارب» نتیجه عارض شدن این حالت عرفانی بر نویسنده است. این حالت در شیوه کاربرد عناصر پیرامونی نیز نمود پیدا کرده است. «محدودیت عناصر پیرامونی» و «انتزاعی بودن آنها» در بافت متنی نورالعلوم نشان از عدم توجه نویسنده به جزئیات و یا عدم توانایی او در ارائه جزئیات فرآیندها است. بسامد قابل توجه افزوده های «وسیله» در ارتباط با خداوند، تأکیدی بر «خواست و کشش» الهی در مسیر سیر و سلوک و غلبه اراده خداوند بر اراده عارف است.

کلمات کلیدی:

نظام گذرایی، نوشتار صوفیه، ابوالحسن خرقانی، نورالعلوم، احوال عرفانی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1356189>

